

Ytyä ympäristössä

Pohjois-Savon YTY 2004 -hankkeen raportti vuodelta 2005

Pirjo Karinen

**POHJOIS-SAVON YMPÄRISTÖKESKUKSEN
RAPORTTEJA 2 | 2006**

Ytyä ympäristössä

Pohjois-Savon YTY 2004 -hankkeen raportti vuodelta 2005

Pirjo Karinen

POHJOIS-SAVON
YMPÄRISTÖKESKUS

POHJOIS-SAVON YMPÄRISTÖKESKUKSEN RAPORTTEJA 2 | 2006
Pohjois-Savon ympäristökeskus

Kansikuva: Pirjo Karinen
Sisäsivujen kuvat: Pirjo Karinen, ellei toisin mainita.

Julkaisu on saatavana myös internetistä:
www.ymparisto.fi/psa

Kuopion Liikekirjapaino Oy, Kuopio 2006

ISBN 952-11-2260-9 (nid.)
ISBN 952-11-2261-7 (PDF)
ISSN 1796-1858 (pain.)
ISSN 1796-1866 (verkkokj.)

SISÄLLYS

1	Ympäristön hoitoa Pohjois-Savossa	5
2	Projektin kuvaus	6
2.1	Projektin hallinnointi.....	7
2.2	Ohjausryhmä	9
2.3	Rukkasryhmä	9
3	Toiminta vuonna 2005	10
3.1	Koulutus	12
3.2	Työjakso.....	12
3.3	Työntekijät vuonna 2005	13
4	Työkohteet	14
5	Rakennusten, rakenteiden ja reittien kunnostus	15
5.1	Ylä-Savo	15
5.2	Koillis-Savo	26
5.3	Kuopion seutu	33
5.4	Sisä-Savo.....	37
5.5	Varkauden seutu	46
6	Ympäristön kunnostus ja maiseman hoito	52
6.1	Ylä-Savo	52
6.2	Koillis-Savo	56
6.3	Kuopion seutu	62
6.4	Sisä-Savo.....	65
6.5	Varkauden seutu	68
7	Näkyvyys, viestintä ja yhteistyö	72
8	Tavoitteiden toteutuminen	74
9	Projektin henkilöstö	75

Pohjois-Savon YTY 2004 -projektiin osallistuneet kunnat vuonna 2005

1 Ympäristön hoitoa Pohjois-Savossa

Lyhenteellä YTY ei ole yhtä yhtenäistä määritelmää. YTY-töillä tarkoitetaan ympäristöhallinnossa työllistämisvaroilla tehtäviä monipuolisia ympäristönhoito- ja suojelutöitä. Työt ovat yleishyödyllisiä ja pienimuotoisia maisemanhoidon ja virkistyskäytön ja ympäristönsuojelullisesti arvokkaiden kohteiden kunnostuksia.

YTY-töitä on ympäristöhallinnossa tehty yli 10 vuotta. Työt ovat kohdentuneet luonnostaan korkean työttömyyden alueille eli Pohjois- ja Itä-Suomeen. YTY-töitä tehdään ainakin Lapin, Kainuun, Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan, Etelä-Savon, Keski-Suomen ja Kaakkois-Suomen ympäristökeskuksissa. YTY-töitä toteutettiin 1990-luvulla laajassa mittakaavassa kansallisin varoin, mutta nykyään ne toteutetaan projektimuotoisina Euroopan sosiaalirahaston (ESR) ja työministeriön tuella.

Pohjois-Savo kuuluu EU:n alue- ja rakennepoliittikan ohjelmakauden 2000-2006 Itä-Suomen tavoite 1 -alueeseen. Tavoite 1 -ohjelmakauden puolessa välissä ESR-rahoituksesta oli käytetty noin 40 %:a. Kuntien rahoitusosuus oli pieni eikä kuntia oltu saatu innostumaan tavoite 1 -ohjelman toteuttamisesta. Kesällä 2003 Pohjois-Savon TE-keskuksen ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksen välisissä neuvotteluissa päätettiin kysyä kuntien halukkuutta osallistua YTY-projektiin.

Kysely suunnattiin Sisä-Savon ja Varkauden seudun kuntiin, joissa työllisyystilanne tuolloin oli huono. Kunnista tulleiden myönteisten vastausten myötä ryhdyttiin muotoilemaan projektihakemusta Pohjois-Savon TE-keskukselle. Projektihakemus jätettiin lokakuun lopussa 2003 ja Pohjois-Savon YTY 2004 -projekti käynnistyi vuoden 2004 alussa 8 kunnassa. Projektin aloitti tuolloin 31 henkilöä.

Vuoden 2004 kokemusten ja kunnista saadun palautteen pohjalta projektia päätettiin laajentaa vuoden 2005 alusta lukien Ylä-Savon ja Koillis-Savon alueille. Projektiin palkattiin projektipäällikön tueksi projektisihteeri ja kuntiin sijoitetut 8 työsuunnittelijaa. Vuonna 2005 projektiin osallistuvien työntekijöiden määrä on ollut 66 henkilöä. Mukana on yhteensä 16 kuntaa ja määrä lisääntyy vuoden 2006 alussa.

”Ytyä ympäristössä” on yleiskatsaus projektin toimintaan vuonna 2005. Raportin on laatinut projektipäällikkö Pirjo Karinen. Työkohteita koskevat tiedot pohjautuvat työsuunnittelijoiden toimittamiin raportteihin. Projektisihteeri Elina Väisänen on osallistunut kuvatekstien toimittamiseen. Työtä on ohjannut rakennuttamis-päällikkö Ari Räsänen Pohjois-Savon ympäristökeskuksesta. Kartan on tehnyt Merja Miettinen Pohjois-Savon ympäristökeskuksesta.

Ari Räsänen,
rakennuttamis-päällikkö

2 Projektin kuvaus

Pohjois-Savon YTY 2004 -projekti toteutetaan:

- tavoiteohjelmassa IA
- toimintalinjassa IA.2 Osaamisen vahvistaminen ja työvoiman valmiuksien parantaminen
- toimenpidekokonaisuudessa IA.2.4. Työelämän tasa-arvon edistäminen

Pohjois-Savon YTY 2004 on kolmivuotinen ympäristötyöprojekti, jossa koulutetaan ja työllistetään pitkäaikaistyöttömiä ympäristön kunnostustöihin, edistetään työnhakijoiden työllistymistä, parannetaan ympäristön hoidon viestintään ja edistetään ympäristön kunnostamista. Projektin rahoittajina ovat Euroopan sosiaalirahasto (ESR), Työministeriö, Pohjois-Savon TE-keskus ja hankkeeseen osallistuvat kunnat.

Projekti käynnistyi vuonna 2004 kahdeksassa Sisä-Savon ja Varkauden seudun kunnassa. Ensimmäisen vuoden toiminnasta saatujen hyvien kokemusten myötä projekti laajeni vuoden 2005 alusta Koillis-Savon, Ylä-Savon ja Kuopion seudun kuntiin. Samalla osallistuvien kuntien määrä nousi 16:een.

Työkohteina voivat olla rakennuksien, ympäristön ja vesistön kunnostamiseen liittyvät toimenpiteet. Työkohteiden valinnassa on kiinnitetty huomiota niiden maisemalliseen ja kulttuurihistorialliseen arvoon sekä paikalliseen merkittävyyteen.

Projektille on asetettu kolme tavoitetta. Työllisyystavoitteen mukaisesti projekti kouluttaa ja työllistää ensisijaisesti pitkäaikaistyöttömiä ympäristönhoitotöihin. Koulutuksessa tutustutaan perinteisiin rakennusten kunnostamismenetelmiin ja ympäristön hoitoon liittyviin periaatteisiin ja työtapoihin sekä suoritetaan tulityö-, työturvallisuus-

Liisalan silta Leppävirran Sorsakoskella.

tieturva- ja ensiapukortit. Koulutuksen tavoitteena on edesauttaa henkilöiden työllistämiskokemusten jälkeistä siirtymistä työmarkkinoille.

Ympäristötavoite toteutuu pitkälti työjakson aikana. Työkohteet ovat muodostuneet mallikohteiksi ympäristöissään. Säilyttävät kunnostamistavat ovat tulleet tutuiksi ja ympäristön tilassa on tapahtunut näkyviä muutoksia.

Viestinnän tavoitteena on tehdä tutuksi ympäristön ja rakennusten kunnostustapoja sekä edesauttaa tulevaisuudessa työkohteiden ja työntekijöiden kohtaamista.

Projektin toteutuksessa kuntien vastuulla on työkohteiden osoittaminen ja työntekijöiden työllistäminen. Kohteiden omistajat vastaavat puolestaan kunnostustöissä tarvittavista materiaalikustannuksista.

Projektin varsinaisen kohderyhmän muodostavat pitkäaikaistyöttömät. Välillisiä kohderyh-

miä ovat kunnostuskohteiden omistajat (mm. kunnat, seurakunnat, kylätoimikunnat, osakunnat, säätiöt, yksityiset henkilöt, yritykset, työpajat).

2.1

Projektin hallinnointi

Projektin hallinnoijana ja toteuttajana on Pohjois-Savon ympäristökeskus. Pohjois-Savon ympäristökeskukseen on palkattu projektipäällikkö, projektisihteeri ja kahdeksan työsuunnittelijaa. Projektin valvojana toimii ympäristökeskuksen rakennuttamispäällikkö Ari Räsänen.

Projektissa ovat mukana Iisalmi, Juankoski, Kaavi, Karttula, Kiuruvesi, Leppävirta, Maaninka, Nilsinä, Rautalampi, Rautavaara, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Varkaus ja Vesanto.

Ohjausryhmän jäsenet vuonna 2005:

Kunta	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Iisalmi	Juhani Räsänen	Ilkka Pellikka
Kiuruvesi	Ari Ruotsalainen	Markku Ruotsalainen
Sonkajärvi	Jari Sihvonen	Kauko Korolainen
Juankoski	Hemmo Kauppinen	
Kaavi	Mikko Tukiainen	Voitto Kilpeläinen
Tuusniemi	Teuvo Nissinen	Martti Kähkönen
Karttula	Jukka Rissanen	Pekka Leinonen
Maaninka	Jaakko Väisänen	Seppo Mykkänen
Tervo	Jukka Korhonen	Erkki Korhonen
Nilsinä	Esko Lehto	Esko Bläfield
Rautavaara	Matti Matikainen	Mikko Hartikainen
Rautalampi	Tuure Savolainen	Markku Karhu
Suonenjoki	Veijo Turkki	Heli Kanninen
Vesanto	Pekka Korhonen/ Juha Soininen	Antti Korhonen
Leppävirta	Rauno Kujanpää	Leila Kantonen
Varkaus	Petteri Wilenius	Timo Kinanen
Iisalmen työvoimatoimisto	Heikki Tuokko	Sointu Karstu
Kiuruveden työvoimatoimisto	Jorma Anttila	Mirjami Hattunen
Juankosken ja Nilsinän työvoimatoimisto	Juha Kaipainen	Hannele Kankkunen
Siilinjärven työvoimatoimisto	Päivi Halonen	Eija Kytö
Varkauden työvoimatoimisto	Ritva Muhonen	Maija Kokkonen
Leppävirran työvoimatoimisto	Pekka Voutilainen	Arja Marjo
Sisä-Savon työvoimatoimisto	Hannu Siikavirta	Jaana Korhonen

Työsuunnittelija Veijo Juuti esitteli ohjausryhmän jäsenille Mulan lintutornia Varkaudessa.

Ohjausryhmän kokous Leppävirralla.

Sisä-Savon, Kuopion ja Varkauden seudun rukkasryhmä kokoontui Leppävirralla.

2.2

Ohjausryhmä

Hankkeen laajentumisen myötä ohjausryhmän koko kasvoi. Ohjausryhmässä ovat edustettuina mukana olevat kunnat ja niiden työvoimatoimistot, Pohjois-Savon ympäristökeskus ja Pohjois-Savon TE-keskus.

Ohjausryhmä on kokoontunut kaksi kertaa, 21.1.2005 Kuopiossa ja 18.8.2005 Leppävirralla. Elokuun kokouksen yhteydessä ohjausryhmä tutustui Varkaudessa ja Leppävirran Konnuksella toteutettuihin yty-työkohteisiin.

2.3

Rukkasryhmä

Ohjausryhmästä muodostettiin 21.1.2005 kaksi erillistä rukkasryhmää. Toisen rukkasryhmän muodostavat Sisä-Savon, Kuopion ja Varkauden seudun kuntien ja työvoimatoimistojen edustajat ja toisen Ylä-Savon ja Koillis-Savon kuntien ja työvoimatoimistojen edustajat.

Lisäksi rukkasryhmiin kuuluvat ylitarkastaja Helena Björk, rakennuttamispäällikkö Ari Räsänen ja projektipäällikkö Pirjo Karinen Pohjois-Savon ympäristökeskuksesta.

Rukkasryhmien ensisijaisena tehtävänä on tukea ja auttaa projektipäällikköä nopeaa reagointia vaativissa kysymyksissä.

Molemmat rukkasryhmät ovat kokoontuneet kerran. Ylä- ja Koillis-Savon -alueen rukkasryhmä kokoontui Kuopiossa 24.5.2005. Sisä-Savon ja Varkauden sekä Maaningan-alueen rukkasryhmä kokoontui 27.5.2005 Leppävirralla.

Molemmissa rukkasryhmissä käytiin läpi projektin tilannekatsaukset ja käsiteltiin projektiin varatun suunnittelurahan käyttöä.

Ylä- ja Koillis-Savon rukkasryhmän kokous Kuopiossa.

3 Toiminta vuonna 2005

Projektin toiminnan laajentuessa 16:een kuntaan tehtiin muutoksia projektihakemukseen ja -rahoitukseen. Oleellisin muutos koski Pohjois-Savon ympäristökeskukseen palkattavia työsuunnittelijoita. Hankkeen maantieteellinen laajuus ja kuntien omat resurssit huomioiden työsuunnittelijoiden palkkaaminen oli edellytys yty-töiden tavoitteiden mukaiselle toteuttamiselle. Työsuunnittelijoiden toimipaikat jaettiin kunnittain siten, että yhden työsuunnittelijan vastuulla voi olla 1–3 kuntaa. Työsuunnittelijoiden palkkaaminen osoittautui toimivaksi ratkaisuksi sekä kuntien että projektin kannalta. Työsuunnittelijat toimivat kuntiin palkattujen työntekijöiden esimiehinä organisoiden ja suunnitellen työkohteet yhteistyössä kuntien kanssa. Samoin he valitsivat työntekijät yhteistyössä kuntien ja työvoimatoimistojen kanssa.

Työsuunnittelijat ja heidän vastuualueensa jakautuivat seuraavasti:

Pertti Huttunen	Karttula, Maaninka, Tervo
Kari Julkunen	Juankoski, Kaavi, Tuusniemi
Veijo Juuti	Varkaus
Esko Karvinen	Rautalampi, Suonenjoki, Vesanto
Seppo Keränen	Sonkajärvi, Kiuruvesi
Virpi Kiviniemi	Iisalmi, Kiuruvesi
Jari Komulainen	Leppävirta
Timo Ylinen	Nilsia, Rautavaara

Pohjois-Savon ympäristökeskuksen atk-käytönsuunnittelija Pirkko Korhonen opasti työsuunnittelijoita työssä tarvittavien ohjelmien käyttöön.

Yksi projektin suunnittelurahan kohde oli pienimuotoisten viheralueiden suunnittelu Sonkajärvellä. Sonkajärven vuokra-asuntojen toimitusjohtaja Veli Hynynen, Sonkajärven kunnaninsinööri Jari Sihvonen, vihersuunnittelija Päivi Ruuska ja työnsuunnittelija Seppo Keränen miettivät Mustikkasuon puiston suunnittelutavoitteita.

Projektirahoitukseen sisältyi suunnitteluraha, joka on tarkoitettu kuntien käyttöön erityistä suunnittelua vaativiin, yty-töinä toteutettaviin työkohteisiin. Ehdotukset suunnittelurahan kohteista käsiteltiin rukkasyhmissä. Projekti kilpailutti suunnitelmat. Suunnittelutyötä on kohdennettu sekä rakennuksiin ja rakenteisiin että maisemanhoito- ja vihertyökohteisiin.

Suunnittelurahaa on käytetty seuraaviin kohteisiin:

- Varkauden Walterinpuiston Pergolan kunnostus (Arkkitehtitoimisto Torikka & Karttunen)
- Suonenjoen luontopolun suunnittelu (Suunnittelukeskus Oy)

- Tervon museoaitan kunnostuksen ja mahdollisen siirron suunnittelu (RakennusArkki RA Juha Rajahalme)
- Iisalmen Luuniemen asuntoalueen ympäristön suunnittelu (Suunnittelukeskus Oy)
- Vesannon Asinsalmen lavan kunnostuksen suunnittelu (RakennusArkki RA Juha Rajahalme)
- pienimuotoisten viheralueiden suunnittelu Nilsisään, Kaaville, Tuusniemelle ja Sonkajärvelle (Vihersuunnittelu ja -neuvonta P. Ruuska)

Lisäksi vuoden 2005 lopulla kilpailutettiin Varkauden Kämärin luonnonsuojelun hoito- ja käyttösuunnitelman laatiminen ja Leppävirran Oravikosken puistoalueiden ja kuntotalon korttelialueen kehittämissuunnittelu.

(Oik.) Juankoskella rakennusarkkitehti Juha Rajahalme esitteli perinnerakentamisen periaatteita.
(Alh.) Muurari Hannu Toivanen kertoi uunien muurauksesta Suonenjoen koulutuksessa.

3.1

Koulutus

Työntekijöille suunnattu projektikoulutus toteutettiin jaksotettuna työvoimakoulutuksena. Projektin maantieteellisen laajuuden vuoksi koulutus järjestettiin kolmella paikkakunnalla Suonenjoella, Juankoskella ja Iisalmessa. Pohjois-Savon TE-keskus kilpailutti koulutuksen. Koulutuksesta vastasi Savon ammatti- ja aikuisopisto.

Koulutuksen tavoitteena oli antaa henkilöille valmiudet työskennellä Pohjois-Savon YTY 2004 -projektissa. Koulutettavat saivat tietoa ympäristönhoidon tavoitteista ja menetelmistä sekä perinteisten rakennusten kunnostamisesta. Lisäksi he suorittivat tulityö-, työturvallisuus-, tieturva 1 - ja ensiapu 1 -kortit. Koulutukseen sisältyi myös yrityksen perustamiseen, sähköisten viestintämenetelmien käyttöön ja työnhakuun liittyvät osiot.

Koulutuksen ensimmäinen jakso käynnistyi huhtikuussa. Suonenjoen ja Juankosken koulutukset pidettiin samanaikaisesti 11.–29.4.2005 ja Iisalmen koulutus 18.4.–9.5.2005. Jakson aikana suoritettiin työssä tarvittavat kortit ja saatiin perustietoa työssä tarvittavista työtavoista ja menetelmistä. Koulutukseen osallistui yhteensä 60 henkilöä. Koulutuksen jälkeen työntekijät siirtyivät työskentelemään kuntiin kuntien palkkaamina työntekijöinä.

Jaksotetun työvoimakoulutuksen jälkimmäinen jakso ajoittui syyskuun alkuun ja se toteutettiin samanaikaisesti Suonenjoella, Juankoskella ja Iisalmessa. Jakson aikana käytiin tutustumassa projektissa toteutettuihin työkohteisiin lähialueilla.

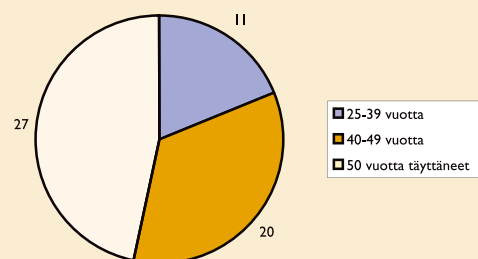
3.2

Työjakso

Projektin toimintamallin mukaisesti kunnat palkkasivat työntekijät työllistämistukien avulla kuuden kuukauden ajaksi. Kuusi kuntaa jatkoi vielä 18 henkilön työllistämistä vuoden loppuun saakka. Kunnat saivat palkkakustannuksiin työllistämistukea työvoimatoimistojen ja Kelan kautta.

Yhteistyö kuntien kanssa on sujunut hyvin. Työnsuunnittelijoiden työpanos on edesauttanut työkohteiden kartoituksessa ja sopivien työntekijöiden löytymisessä. Samoin heidän johdolla on kunnissa pystytty toteuttamaan monipuolisempia ja vaativiakin kohteita. Työkohteet ovat olleet projektin tavoitteiden mukaisia ja työntekijät ovat olleet motivoituneita töihinsä.

Kaavio 1. Työntekijöiden ikäjakauma projektiin kirjautuessa.

Ratsastuskoulun aitaukset kunnostettiin talven jäljeltä lisälmen koulutuksen päätteeksi.

3.3

Työntekijät vuonna 2005

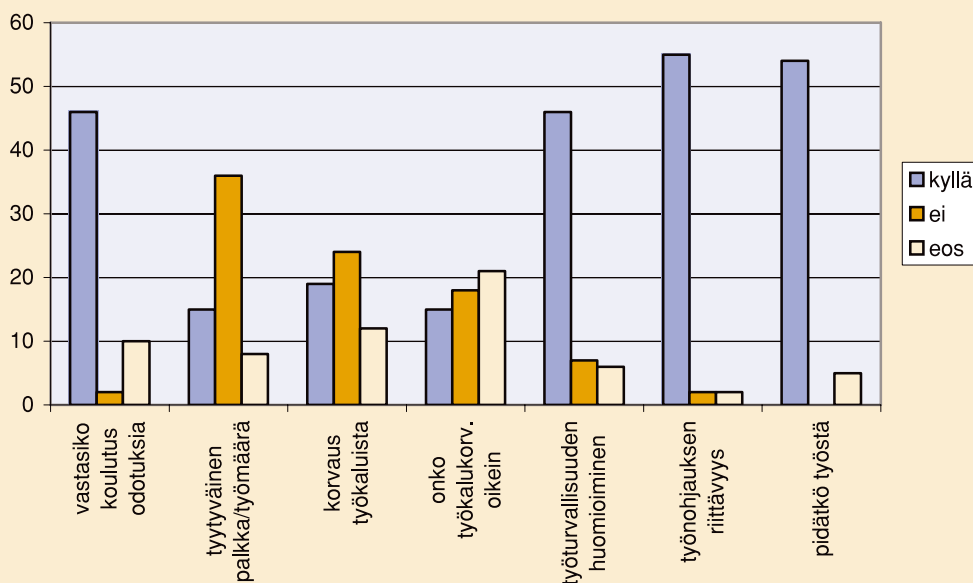
Projektin työntekijät valittiin yhdessä työvoimatoimistojen ja kuntien kanssa.

Työntekijöiden kokonaisvahvuus oli 66 henkilöä. Heistä 8 oli mukana projektissa jo vuonna 2004. Kauden aikana viiden henkilön työsuhde keskeytyi. Projektissa aloittaneiden henkilöiden keski-ikä oli 46 vuotta. Keski-ikä on laskettu niiden henkilöiden osalta, jotka ovat tulleet mukaan projektiin vuoden 2005 aikana. Kaikki työntekijät

olivat miehiä. Hankkeen työllistämisaikutukset vuonna 2005 oli 8996 henkilötyöpäivää. Työntekijöiden ikäjakauma ilmenee kaaviosta 1.

Projektipäällikkö laati kesäkuussa kyselyn projektin työntekijöille. Kyselyssä tiedusteltiin työntekijöiden kokemuksia annetusta koulutuksesta, palkkauksesta, työkalukorvauksista, työturvallisuudesta, työnohjauksesta ja työiihtyvyydestä. Kyselyyn vastasi 59 henkilöä. Suurin osa vastaajista oli tyytyväisiä koulutukseen, työturvallisuuden huomioimiseen ja työnohjaukseen. Tyytymättömyyttä ilmeni palkkauksen suhteen. Kyselyn tulokset ilmenevät kaaviosta 2.

Kaavio 2. Työntekijöille tehdyn kyselyn tulokset.

4 Työkohteet

Työkohteet ovat vaihdelleet kunnittain. Kunnat ovat päättäneet työkohteista, ja useimmat toimenpiteet ovat kohdistuneet kuntien omistamiin rakennuksiin tai alueisiin. Muutamassa kunnassa yty-työvoimaa on käytetty mm. yhdistysten tai museoiden omistamien rakennusten ja alueiden kunnostamiseen. Kunnostuskohteiden omistajat ovat vastanneet materiaalikustannuksista.

Yty-töinä on kunnostettu rakennuksia, reittirakenteita ja polkuja, raivattu ympäristöjä, poistettu puustoa, avattu maisemia, hoidettu viheralueita ja tehty muita pienimuotoisia ympäristön hoitoon liittyviä töitä. Työkohteiden valinnassa on pyritty

löytämään mahdollisimman monipuolisia ja haasteellisia työtehtäviä. Näin koulutusjakson aikana saatuja tietoja on voitu kokeilla ja toteuttaa käytännössä.

Työntekijöiden määrät ja työajat ovat vaihdelleet kunnittain. Projektin tavoitteiden mukaan työjakson pituus on vähintään kuusi kuukautta. Lähes puolet kunnista on palkannut työntekijät kokoaikaisesti. Muissa kunnissa on noudatettu 85 %:n työaika. Muutamassa kunnassa työsuhteita jatkettiin kuuden kuukauden jälkeen. Työntekijöiden määrät ovat vaihdelleet kahden ja yhdeksän henkilön välillä. Kuntakohtaiset tiedot ilmenevät kaaviosta 3.

Kaavio 3. Työvoiman jakautuminen ja työaika kunnittain.

Kunta	Työaika	henkilömäärä
Ylä-Savo		
Iisalmi	85 %	9 henkilöä
Kiuruvesi	85 %/100 %	2 henkilöä
Sonkajärvi	85 %	4 henkilöä
Koillis-Savo		
Juankoski	85 %	3 henkilöä
Kaavi	100 %	4 henkilöä
Nilsia	100 %	6 henkilöä
Rautavaara	85 %	4 henkilöä
Tuusniemi	85 %	3 henkilöä
Kuopion seutu		
Karttula	100 %	3 henkilöä
Maaninka	100 %	2 henkilöä
Varkauden seutu		
Leppävirta	85 %	5 henkilöä
Varkaus	85 %	6 henkilöä
Sisä-Savo		
Rautalampi	100 %	5 henkilöä
Suonenjoki	85 %	4 henkilöä
Tervo	100 %	2 henkilöä
Vesanto	85 %	2 henkilöä

5 Rakennusten, rakenteiden ja reittien kunnostus

Rakennusten kunnostustyöt vaihtelivat pienimuotoisista töistä vaativampiin kohteisiin. Vaativimmat kunnostustyöt kohdistuivat kulttuurihistoriallisesti tai paikallisesti merkittäviin kohteisiin. Kunnostustöiden tulokset näkyvät selvästi ympäristössä. Samalla kohteet ovat toimineet esimerkkeinä ja antaneet tietoa kunnostamistavoista ja käytetyistä materiaaleista. Rakenteiden ja reittien kunnostaminen kohdistui sekä olemassa oleviin kohteisiin että uusien tekemiseen.

5.1

Ylä-Savo

Iisalmi

Iisalmen pursiseura on kunnostanut talkoovoimin Haukiniemessä sijaitsevaa Castrenin huvilaa. Kunnostaminen vaatii paljon talkootyötä, joten ikkunoiden ja ovien kunnostaminen katsottiin sopiviksi yty-työkohteiksi. Huvilan ovet, ikkunat ja kuistin kaide kunnostettiin ja maalattiin. Ulkorappuset uusittiin ja kuistin edustalle laitettiin kiveystä.

Pursiseuran huvilan ikkunoita kunnostetaan.

Yty-työmiehet rakensivat pурсiseuran majalle uudet portaat. Valok. Virpi Kiviniemi.

lisalmen pурсiseuran huvila.
Valok. Virpi Kiviniemi

Iisalmen Luuniemen asuntoalueen ympäristösuunnitelman esittely kiinnosti iisalmelaisia.

Projektin suunnittelurahaa käytettiin Iisalmen Luuniemen asuntoalueen ympäristösuunnitelman laatimiseen. Suunnitelman teki maisema-arkkitehti Taina Tuominen Suunnittelukeskus Oy:stä. Suunnitteluraha kohdentui Luuniemen asuntoalueen viheralueiden suunnitteluun, jotka toteutetaan kesällä 2006. Iisalmen kaupunki aloitti suunnitelmaan liittyen alueen raivauksen poistamalla puustoa tonttien alueelta syksyllä 2005.

(Oik.) Työsuunnittelija Virpi Kiviniemi esitteli Luuniemen suunnittelualuetta projektisihteeri Elina Väisäselle, ylitarkastaja Anne Grönlundille ja maisema-arkkitehti Taina Tuomiselle.

(Alh.) Luuniemen asuntoalueen toteutus aloitettiin raivamalla puustoa.

Työnsuunnittelija Virpi Kiviniemi esitteli Koljonvirran kierroksen reitillä tehtyjä töitä.

Koljonvirtakierrokseen liittyvällä monitoimireitillä tehtiin kunnostustöitä. Reittiä raivattiin poistamalla oksia ja reitille kaatuvia puita. Samalla oikaistiin ja korjattiin siltoja. Osa puusilloista korvattiin rumpuputkilla. Puretut silta- ja pitkospuujäänteet kuljetettiin pois. Kivet ja kannot poistettiin reitiltä kaivinkoneella ja työn jäljet viimeisteltiin käsityönä. Maasto tasattiin, jotta hevosilla liikkuminen reitillä olisi turvallista. Pitkospuuosuuksille

asennettiin reunaesteet hevosten lipeämisen estämiseksi. Lisäksi kunnostettiin reitin merkintöjä.

Kihlovirran pohjoisrannalle tehtiin lintutorni. Tornin rakennusmateriaalina käytettiin kierrätysmateriaalia. Samalla aluetta siistittiin.

Soinlahden ja Runnin hiihtoreittejä kunnostettiin raivaamalla. Raivausjäte haketettiin reittien pohjaksi. Paloisvuorella poistettiin puustoa uudelta hiihtolenkiltä.

(Ylh.) Kihlovirran lintutorni tehtiin kierrätysmateriaalista. Lintutorniin tutustumassa työsuunnittelija Virpi Kiviniemi ja projektipäällikkö Pirjo Karinen. Valok. Elina Väisänen.
(Alh.) Runnin hiihtoreittiä kunnostetaan. Pienimmät puut haketettiin paikalla reitin pohjaksi. Valok. Elina Väisänen.

Kiuruveden Lapinniemen laavu rakenteilla.

Kiuruvesi

Runni-Kiuruvesi vesireitin ranta-alueille tehtiin rakenteita ja kalusteita.

Lapinniemen rakennettiin laavu. Puut kuorittiin paikan päällä. Hirsiin tehtiin salvokset ja laavu rakennettiin valmiiksi. Laavun edustalle tehtiin tulipaikka.

Haapaniemen laavun ympäristöön tehtiin puuvarasto. Varasto tehtiin Savirannasta siirretyn vanhan ladon hirsistä.

Monitoimireitin varteen rakennettiin laavu. Polkuja viimeisteltiin ja laitettiin polulle tarkoitetut, valmiiksi tehdyt siltarakenteet paikoilleen. Lisäksi istutettiin taimia ja laitettiin opastauluja. Luontopoluille laitettiin pitkospuita. Luupujärven lintuornilta poistettiin liikuntaesteet.

Lapinniemen laavu ja nuotiokehä valmiina.

(Yllä) Veli Ylönen Kiuruvedeltä esittelee Haapaniemeen tehtyä puuvarastoa rakennuttamispäällikkö Ari Räsäselle.

(Yllä) Luupuveden koulun pihaan valmistui varastorakennus.
(Oik.) Möljän rantaan rakennettiin uusi laituri. Valok. Seppo Keränen.

(Ylh.) Työsuunnittelija Seppo Keränen tarkistamassa Koirakosken puuvaja-jätekatoksen kattorakenteita. Rakennus tehtiin alusta alkaen paikan päällä.

(Vas.) Hirsisen puuvaja-jätekatoksen runko valmistumassa Koirakoskella. Valok. Seppo Keränen.

Sonkajärvi

Koirakoskella tehtiin rakennustöitä. Savottakämpän läheisyyteen rakennettiin hirsinen puuvaja-jätekatos. Hirret kuorittiin paikalla, salvottiin ja koottiin valmiiksi. Rakennuksen läheisyyteen tehtiin nuotiokehä.

Koirakosken rannalle tehtiin laituri, ns. invalaituri, jonka toteutuksessa on huomioitu liikuntaesteisten pääsy paikalle. Laiturin läheisyydessä sijaitsevaan saareen vievään siltaan tehtiin sillankaiteet.

Volokinpolun kunnostamista varten sahattiin pitkospuutarpeiksi lankkuja. Sahauksen jälkeen lankut laitettiin taapeliin ja suojattiin sateelta. Lisäksi huolehdittiin taukopaikkojen polttopuista ja kunnostettiin reittiä. Halkovajan kehikon salvokset tehtiin tukikohdalla, samoin penkit ja roska-astia.

Latuverkostoa kunnostettiin raivaamalla valaistun ladun reunavesakkoa ja levittämällä reitille haketta. Elekon reittiä raivattiin ja Sonkakosken valaistulla ladulla tehtiin raivaustöitä ja suoristettiin valopylväitä. Samoin kunnostettiin kelkkareittien siltoja.

Koirakosken nuotio paikka valmiina. Valok. Seppo Keränen.

(Ylh. ja oik.) Koirakosken invalaiturin rakentaminen on alkuvaiheessa. Valok. Seppo Keränen.

(Alh.) Invalaituri toimii työmällinä tuleville laitureille.

(Ylh.) Sonkajärven taukopaikat täyttyivät kesän aikana polttopuista. Valok. Seppo Keränen.

(Oik.) Pitkospuutarpeita sahattiin Volokinpölulle. Valok. Seppo Keränen.

(Ylh.) Mustikkasuon ympäristössä kunnostettiin pitkospuita. Valok. Seppo Keränen.

(Alh.) Sonkajärven työntekijät ovat lastanneet puutavaran kyytiin. Työsuunnittelija Seppo Keränen ja rakennuttamispäällikkö Ari Räsänen seuraavat tilannetta tyytyväisinä.

Entisen osuuskaupan piipun uusi rappaus erottuu tummempänä pintana. Valok. Kari Julkunen.

5.2

Koillis-Savo

Juankoski

Juankoskella tehtiin useita pienimuotoisia kunnostustöitä eri puolilla kuntaa. Juankosken keskustaan Juicen torille tehtiin linja-autopysäkin yhteyteen jätekatosta varten pohja betonilaatoista. Peltirakenteinen ja putkirunkoinen katos on tarkoitettu lähinnä torimyyjien käyttöön.

Entisen osuuskauppakiinteistön ns. Osulan piipun vanha rappaus oli aikojen myötä karissut pois. Yty-miehet osallistuivat piipun rappauksen kunnostamiseen muurarin apuna sekoittamalla laastia ja toimittamalla sitä ylös telineille työkohteeseen.

Jätekatoksia maalattiin Muuruvedellä, samoin maalattiin Säyneisiin menneitä aitalautoja.

Jätekatokset saivat uuden ilmeen punaisen maalin ansiosta. Valok. Kari Julkunen.

Kaavin palveluasuntojen kattojen ja terassien rautapalkkien maalaus onnistui myös sateella. Valok. Ari Räsänen.

Kaavi

Kaavin palveluasuntojen kiinteistöissä maalattiin kattojen ja terassien rautapalkkeja. Entisen maalin ja ruosteen poisto rautapalkkeista oli työlästä.

Melttusen venesatamassa oleva huoltorakennus kunnostettiin. Huoltorakennusta jouduttiin siirtämään sijansa verran, koska alkuperäinen kairapaalujen varaan tehty perustus oli antanut periksi ja aiheuttanut rakennuksen osittaisen kallistumisen. Uusi perustus tehtiin pilariharkoille betonilaatan päälle. Rakennus kesti hyvin siirtämisen.

Melttusen venesataman huoltorakennus sai uuden perustan. Samalla rakennusta siirrettiin hieman.

Vanhan vedenottamon ympäristö siistittiin korvaamalla huonokuntoinen verkkoaita pisteaidalla. Valok. Elina Väisänen (vanha aita) ja Pirjo Karinen (pisteaita).

Vanhan vedenottamon ympärillä ollut verkkoaita poistettiin ja tilalle tehtiin perinteinen pisteaita. Mustaniemestä purettiin pois vanha peltinen venevaja. Kielotielle tehtiin puuaita tontin ja kaavatie väliin.

Kortteisiin tehtiin rivitalon pihaan uusi jätekatos entisen paikalle.

Muita pienimuotoisia rakentamiseen liittyviä töitä olivat uimalaiturin korjaus ja hyppypaikan laitto käyttökuntoon, Telkkäpolun jätekatoksen poisto, Beach volley -kentän teko nuorisotalon taakse Kaavi-päiviä varten sekä virastotalon pankkitilojen saneeraustöihin liittyneet purkutytöt.

(Oik.) Kortteisen rivitalojen pihapiiriin valmistui uusi jätekatos.

(Viereinen sivu) Pisteaita syntyi ammattitaidolla.

(Ylh.) Tuusniemen virastotalon autotalliosan katon maalaus alkamassa.

(Oik.) Virastotalon eteläisen julkisivun lukuisat ikkunapuitteet ja tippapellit sekä autotallin katto saivat uuden maalipinnan.

Tuusniemi

Virastotalon etelän puoleiset ikkunapuitteet ja tippapellit maalattiin. Samalla maalattiin rakennuksessa olevan autotalliosan katto.

Meijerinrannan alueella kunnostettiin ja maalattiin kävelysiltojen rakenteita ja huvimajoja.

(Alh.) Tuusniemen meijerinrannan alueen rakenteet ryhdistyivät kunnostamisen ja uuden maalin ansiosta.

(Ylh.) Ukko Paavon koulun läheisyyteen rakennetun jätetoksen runko valmiina.
(Oik.) Projektipäällikkö Pirjo Karinen ja työsuunnittelija Timo Ylinen keskustelevat jätetoksen rakentamisesta työntekijöiden kanssa.

Nilsjä

Nilsjän Murtolahden koulussa korjattiin kellaritiloissa olleet homevauriot. Työt aloitettiin purkualueiden osastoinnilla. Kunnostettavalta alueelta purettiin kalusteet sekä vesi- ja lämpöputket sekä sähköjohdot. Sisäseinien koolaus purettiin kosteusmittauksissa todettujen vaurioiden kohdalta. Samalla irrotettiin sokkelin sisäpuolella olleet Toja-levyt. Purkutöiden jättemateriaali poistettiin ja lajiteltiin asianmukaisesti.

Kellariin tehtiin sisäpuolinen ulkoseinärunko, joka eristettiin ja levytettiin uudelleen. Lopuksi seinät maalattiin ja asennettiin kalustukset paikoilleen. Vesikalusteille tehtiin putkiliitokset, uusittiin muovimatot ja tiivistettiin saumakohtat silikonilla. Sokkelissa olleet aiemmat läpiviennit muurattiin umpeen. Sokkeli maalattiin ulkopuolelta ja uusittiin piharakennuksen portaat.

Nilsjän keskustaan Ukko Paavon koululle rakennettiin roskakatos koulukiinteistöjen käyttöön. Haapaniemen käytöstä pois jääneen neutralointiaseman maanpäällinen osa purettiin ja aukot valettiin umpeen. Maanalaiseen osaan menoa varten rakennettiin kulkuluukku tikkaineen. Ympäristö maisemoitiin.

Lastukosken alueelle rakennettiin inva-wc ja kunnostettiin opasteita.

(Oik.) Projektipäällikkö Pirjo Karinen ja työsuunnittelija Timo Ylinen tarkastelevat Lastukosken inva-wc:tä.

Rautavaaran Metsäkartanolla valopylväiden lahot puukuoret vaihdettiin uusiin. Lopuksi uudet pylväät tervattiin.

Rautavaara

Metsäkartanon alueella tervattiin rakennusten hirsiseiniä ja kunnostettiin kuisteja. Kuistien lahot puuosat korjattiin tai vaihdettiin uusiin. Samoin uusittiin valopylväitä vaihtamalla uusia puukuoria vanhojen tilalle. Lopuksi pylväät tervattiin.

Kiparin näkötorni kunnostettiin suojakaiteiden ja tukilautojen osalta. Samalla tarkastettiin ja kiristettiin pulttiliitokset.

Ulkoilualueita kunnostettiin ja valaistun reitin siltä korjattiin.

Metsäkartanon päärakennuksen seinät tervattiin. Samalla kuistin lahot puuosat vaihdettiin uusiin ja maalattiin.

(Ylh.) Syvänniemien ympäristöä siistittiin juhannuskuntoon. (Oik.) Syvänniemellä osallistuttiin kivi-navetan katon kunnostustöihin. Valok. Pertti Huttunen.

5.3

Kuopion seutu

Karttula

Syvänniemellä osallistuttiin Herman Saastamoisen v. 1906 rakennuttaman kivi-navetan katon korjauksiin. Kattoon laitettiin aluskate ja uusittiin ruoheet, jonka jälkeen laitettiin entiset pellit paikoilleen. Kemppean koululla maalattiin kellarikerroksen lattia sekä uusittiin Marinpihan rivitalon päätykolmiot.

Pörönmäen laavulla kunnostettiin huopakatto.

(Ylh.) Maaningan viljamakasiini talvisessa asussaan ennen kunnostusta.

(Vas.) Viljamakasiinin seinät maalattiin perinteisellä keittomaalilla.

Maaninka

Maaningalla kunnostettiin v.1873 rakennettu viljamakasiini. Alun perin makasiinissa on ollut pärekatto, joka oli peitetty aaltomineriittikalteella 1960-luvulla tehdyssä kunnostuksessa. Koska kate oli edelleen hyväkuntoinen, päätettiin sammaloitunut katto puhdistaa huolellisesti. Puhdistuksen jälkeen se käsiteltiin tiilenpunaisella Saku-pinnoitteella.

Puuosat ja seinät pudistettiin harjaamalla ja maalattiin. Samoin ikkunat kunnostettiin ja maa-

lattiin. Lahot hirret vaihdettiin uusiin. Lopuksi seinät maalattiin perinteisellä yty-miesten keittämällä faluninpunaisella keittomaalilla. Ulko-ovi, räystäät ja vuorilaudat maalattiin valkoisella petrooliöljymaalilla. Makasiiniin tehtiin uudet raput.

Lisäksi kunnostettiin ja maalattiin urheilukentän huoltorakennus. Viannankosken yläosalla olevassa vanhassa pihapiirissä olevan vanhan rantasaunan katto kunnostettiin.

(Ylimpänä) Projektisihteeri Elina Väisänen, työsuunnittelija Pertti Huttunen ja Maaningan rakennusmestari Seppo Mykkänen tutustumassa viljamakasiinin kunnostustöihin työntekijöiden kanssa.

(Yllä) Projektipäällikkö Pirjo Karinen kysyy työntekijöiltä kunnostustyön sujumisesta. Valok. Elina Väisänen.

(Oik.) Viljamakasiinin katto puhdistettiin harjaamalla painepesurin avulla. Valok. Pertti Huttunen.

(Ylh.) Rautalammin työväentalon julkisivut kunnostettiin. Valok. Esko Karvinen.
 (Vas.) Nurkkalaudat ennen kunnostusta. Valok. Esko Karvinen.
 (Oik.) Ja kunnostuksen jälkeen. Valok. Esko Karvinen.

(Ylimpänä) Kunnostettu Työväentalo on saanut uuden ilmeen.
 (Vas.) Ulkovuorauksen lahot alaosat poistettiin ja tilalle laitettiin vaakalaudat.
 (Oik.) Työväen talon pihapiirissä olevan ulkorakennuksen vuoraus uusittiin ja rakennus maalattiin.

5.4

Sisä-Savo

Rautalampi

Suurimuotoisin kunnostuskohde Rautalammilla oli sosiaalidemokraattisen työväenyhdistyksen omistaman työväentalon vuorauksen alaosien korjaus ja ulkomaalaus. Ulkovuorauksen alaosa korjattiin poistamalla pystylaudoituksen huonokuntoiset alapäätt. Takaseinän huonokuntoinen vuoraus jouduttiin uusimaan kokonaan. Samoin uusittiin kaikki vaakalistat. Alaosan pystylaudoituksen alaosaan

laitettiin leveähkö listalauta tippalaudan päälle ja näin säästyttiin koko pystylaudoituksen uusimiselta. Listalauta toimii samalla huoltolistana.

Ikkunoiden maalauksen yhteydessä korjattiin puuttuvat kittaukset ja vaihdettiin rikkoutuneet lasit. Lisäksi uusittiin varapoistumistien rappujen puuosat.

Pihapiirissä olevan sauna-autotallirakennuksen ulkovuoraus uusittiin ja maalattiin.

Rakennukset maalattiin Hangon Väritehtaan valmistamalla punamultamaalilla. Nurkka- ja vuorilaudat sekä vaakalistat maalattiin valkoisiksi. Ulko-ovet maalattiin entiseen sävyyn öljypohjaisella ulkomaalilla.

Peuran museon tuulimyllyn tehtiin uudet siivet. Siivet tervattiin ja asennettiin paikoilleen.

Peuran museon pihapiirissä olevaan tuulimyllyn tehtiin uudet siivet, jotka tervattiin ja asennettiin paikalleen.

Kunnan ns. Riihivarastoon tehtiin yksi uusi seinä perustuksineen entisen lahonneen ja särkyneen tilalle.

(Ylimpänä vasemmalla) Suonenjoen luontopolun suunnitelmaa esiteltiin yleisötilaisuudessa. Etualalla Suonenjoen ympäristösihteeri Riitta Lappalainen. Taustalla suunnitelman laatija, FM Jari Kärkkäinen Suunnittelukeskus Oy:stä esittelee asiaa. (Ylimpänä oikealla) Luontopolun suunnitelmista kiinnostuneita suonenjokelaisia kaupungintalolla. (Keskellä vasemmalla) Luontopolulle tarvittiin paljon pitkospuuta. (Keskellä oikealla) Suonenjoen luontopolulle rakennetulta sillalta voi ihailla vesimaisemaa.

Suonenjoki

Suonenjoen luontopolun suunnitelma laadittiin projektin suunnittelurahan turvin. Suunnitelman teki FM Jari Kärkkäinen Suunnittelukeskus Oy:stä. Luontopolun teko aloitettiin polku-uran raivauksella ja pitkospuiden teolla. Samalla polku-ura merkittiin maastoon paaluilla. Lisäksi polulle tehtiin tarvittavat sillat ja portaat.

Polun rakentamisessa tarvittavia lankkuja ja lautoja sahattiin Kinkamon sahalta.

Kinkamon sahalta sahattiin pitkospuutarpeita. Valok. Esko Karvinen.

(Ylh.) Suonenjoen Lintharjun ulkoilureitille tehtiin lumiesteeksi pisteaitaa.
(Vas.) Taisto Huovinen opetti pisteaidan tekemistä Lintharjulla. Valok. Esko Karvinen.

Lintharjulle tehtiin perinteistä pisteaitaa pururadan lumiesteeksi neljään eri kohtaan yhteensä noin 500 metriä. Latujen talvikunnossapidon helpottamiseksi korjattiin ja tehtiin uusia latusiltoja sekä levennettiin latu-uria. Lintharjun päähän Kukkuralle tehtiin laavu pyöreistä mäntypuista. Laavun eteen tehtiin betoninen nuotiokehä.

Nuotiokehä tehtiin Rieponlahteen ja Sammalse-län koululle. Nuotiopaikoille tehtiin penkkejä ja pöytä. Veneitä varten tehtiin lukituspaikkoja.

(Ylh.) Lahonnut alahirsi vaihdettiin. Työntekijät sovittamassa uutta alahirrtä lahonneen paikalle. Valok. Pertti Huttunen.
(Ylh. oik.) Museoaitan huonokuntoinen takaseinä vuorattiin pystyrimalau-doituksella.
(Oik.) Tervon museoaitta kunnostettuna ja maalattu.

Tervo

Museoaitan kunnostussuunnitteluun käytettiin projektin suunnittelurahaa. Suunnitelmat teki rakennusarkkitehti Juha Rajahalme. Kunnostussuunnitelman mukaan aitan lahot alahirret vaihdettiin ja laitettiin följarit tukemaan pitkiä seiniä. Huonokuntoinen takaseinä vuorattiin rimalau-doituksella. Lopuksi rakennus maalattiin perinteisellä yty-miesten keittämällä italianpunaisella keittomaalilla. Ulko-ovet maalattiin keltaisella petrooliöljymaalilla. Lisäksi siivottiin museoaitan sisätilat.

Museoaitan mahdollista uutta sijoituspaikkaa pohdittiin rakennusarkkitehti Juha Rajahalmeen johdolla.

(Ylh.) Levähdyspaikan wc-rakennuksen runko-rakenteet valmistumassa.

(Vas.) Tervon Lohitien varrella olevan levähdyspisteen wc-rakennuksen suunnitteli työsuunnittelija Pertti Huttunen.

(Alh.) WC-rakennuksen katto on valmiina.

Lohitien varteen tehtiin levähdyspaikka raskaan liikenteen kuljettajille. Levähdyspaikalle rakennettiin wc-rakennus ja ruokailukatos. Tiloja voivat käyttää myös kuntoilijat ja moottorikelkka-ikäijät. Suunnitelmat ja piirustukset laati työsuunnittelija rkm Pertti Huttunen Tervon kunnan teknisen johtajan Jukka Korhosen esitysten pohjalta.

Yty-miehet osallistuivat kunnossapitotöihin. Tällaisia töitä olivat mm. virastotalon viereisen autotallirakennuksen julkisivun korjaustyöt, osittain palaneen koulun purkutyöt ja jääkiekkokaukalon purkaminen ja pystytys.

(Ylimpänä) Suomäen partiolaisten majalle vievälle polulle tehtiin pitkospuita lähes 500 metriä.
 (Vas.) Materiaalia pitkospuiden rakentamiseen saatiin polun varrelta.
 (Oik.) Polun linjausta tarkastetaan yhdessä.

Vesanto

Suomäessä sijaitsevalle partiolaisten majalle vievälle polulle tehtiin pitkospuita kolmelle osuudelle, yhteensä noin 500 m. Tuulen kaatamista puista tehtiin majalle polttopuita.

Kirkonkylälle tulevaa moottorikelkkareittiä raijattiin ja joen ylittävä silta siirrettiin reitin kohdalle.

Ellintien ja Pappilanpellon rivitaloille tehtiin sadevesijärjestelmät ja piha-alueiden routaeristykset.

Torpparimuseon pihassa uusittiin vinttikaivon kansirakenteet sekä torpan ja tuulimyllyn rappu-

set. Lisäksi alueelle tehtiin uutta pisteaitaa noin 50 m.

(Ympänä) Konnuslahden koulun julkisivusta poistetaan vanhaa maalia. Valok. Jari Komulainen.
(Keskellä vas.) Koulun ulkorakennus sai myös uuden maalin.
(Keskellä oik.) Konnuslahden koulu kunnostettuna ja maalattuna.

5.5

Varkauden seutu

Leppävirta

Konnuslahden koululla tehtiin ulkomaalaustöitä. Samalla korjattiin sokkeliä, uusittiin puuosia ja kitattiin ikkunoita. Lisäksi korjattiin rännit ja lumiesteet.

Mansikkaharjun leirintäalueella maalattiin lomamökit, huoltorakennus, varastorakennus ja grillikatot. Samalla korjattiin kattoja ja portaita sekä tehtiin hiekkalaatikko lapsia varten. Lisäksi rakennettiin jätekatot sekä tehtiin uusi pohja paikalle siirrettävää varastorakennusta varten.

Roskakatos rakenteilla Mansikkaharjun leirintäalueella.

(Ylimpänä) Konnuksen kanavan alueella olevien proomujen alaosat tervattiin.
(Yllä) Majoitusmökkin ikkunat kunnostettiin ja rakennus maalattiin.

Konnuksen kanavalla tervattiin proomujen Sanelma ja Iina alaosat. Kanavan alueella oleva mökki maalattiin punamultamaalilla ja kitattiin ik-

kunaruudut. Lisäksi tehtiin ulkomaalauksia Konnustuvalla. Konnustuvan aidat korjattiin ja tehtiin ulkoportaat.

Konnustuvan julkisivut ja aita maalattiin.

Paukarlahden koululla maalattiin ulkovarasto. Lisäksi kunnostettiin jätekatos ja tehtiin pihan ympärille aita ja portit. Reinikkalan koululla korjattiin ulkoterassi ja osa koulun tiilikatosta. Kattotiilet poistettiin korjattavalta alueelta, pestiin painepesurilla ja laitettiin takaisin uuden aluskatteen päälle. Lahonnut seinä purettiin ja korjattiin kuntoon.

Mustinsalon koululla tehtiin jätekatoksen ovet. Pupunmäen koululla vaihdettiin särkyneet ikkunaruudut. Uudet ikkunaruudut asennettiin paikoilleen kittaamalla.

Oravikosken päiväkodilla laitettiin pihalaatat jätekatoksen alle ja osalle pihamaata.

Hiihtoareenan huolto-oven yläpuolella oleva puukatos korjattiin ja maalattiin.

Unnukan matkailukeskuksessa maalattiin ikkunan pokia sekä ovien osia. Lisäksi maalattiin osa varastorakennuksesta sekä paikoitusalueen pysäköintiruudut.

Konnuksen venesataman alueelle tehtiin penkkejä ja puulaatikko sekä korjattiin grillikatot. Alueelle tehtiin myös opastauluja.

(Ylimpänä vasemmalla) Walterinpuiston pergolan kunnostussuunnittelua koskeva kokous. Vasemmalta Varkauden kaupungin puutarhuri Timo Kinanen, arkkitehti Osmo Karttunen ja työsuunnittelija Veijo Juuti.

(Ylimpänä oikealla) Pilareiden yläosa ennen kunnostusta. Valok. Osmo Karttunen.

(Keskellä vasemmalla) Walterinpuiston pergola ennen kunnostusta. Valok. Osmo Karttunen.

(Keskellä oikealla) Pergolan pilareiden yläosien tiiliä jouduttiin korvaamaan uusilla.

(Alhaalla) Pergolan graniittinen suihkulähde oikaistiin ja saumat tiivistettiin.

Varkaus

Walterinpuisto sijaitsee Varkauden kaupungin keskustassa Päiviönsaarella. Puistossa oleva pergola ja siihen liittyvä graniittinen suihkukaivo muodostavat kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittävän ja näkyvän kohteen. Pergolan kunnostussuunnitelma tehtiin projektiin varatun suunnittelurahan turvin. Kunnostussuunnitelmat teki arkkitehti Osmo Karttunen Joensuusta.

Kunnostussuunnitelman kohteena olleiden pergolarakennelman ja suihkukaivon suunnitelmat ovat päivätty Varkaudessa 1.2.1924. Pergolan suurin pituus on noin 47,5 m ja sen keskellä on noin 2x7,5 metrin kokoinen vesiallas.

Pergola muodostuu 32 tiilestä muuratusta ja noin 3,2 m korkeasta pilarista. Pilarien varassa on puinen ritilärakennelma. Kiviharkoista tehty sok-

(Viereinen sivu ylhäällä) Suihkulähdettä kunnostetaan.

(Viereinen sivu alhaalla) Suihkulähteen reunakivet oikaistiin.

(Yllä) Kunnostettu Walterinpuiston pergola oli Euroopan rakennusperintöpäivän kohde Varkaudessa. Valok. Veijo Juuti.

keli muodostaa pergolan jalustan. Vesialtaaseen liittyy kiviseinämässä oleva leijonaveistos, josta tuleva vesisuihku suuntautuu altaaseen.

Pergolan pilarien tiiliosat korjattiin muuraamalla yläosat uudestaan. Muuraustyössä käytettiin osittain uusia tiiliä. Lisäksi pilarien päihin asennettiin peltisuojuukset. Samalla pylväitä oikaistiin.

Puuosat maalattiin ja pylväät slammattiin vaaleiksi. Suihkulähde kunnostettiin oikaisemalla kiviosat ja tiivistämällä saumat. Vajonneet perustuskipet oikaistiin.

Kämärin alueella kunnostettiin partiolaisten majan pihapiirissä olevan ulkorakennuksen katto.

Lisäksi kunnostettiin latupohjia.

Rantapolun ympäristöstä raivattiin puustoa ja avattiin näkymiä lialmessa.

6 Ympäristön kunnostus ja maiseman hoito

Ympäristön ja maiseman hoitotyöt keskittyivät pääasiassa puuston raivaamiseen, maisemien avaamiseen, viheralueiden hoitamiseen ja ranta-alueiden siistimiseen. Lisäksi tehtiin erilaisia ympäristöön kohdistuvia toimenpiteitä, joilla on edistetty ympäristön yleistä siisteyttä ja viihtyisyyttä.

6.1

Ylä-Savo

lialmi

Pursiseuran huvilan ympäristöstä harvennettiin puustoa ja poistettiin huonokuntoiset puut. Kannot poistettiin ja rakennuksen ympäristö maisemoitiin maastoa muotoilemalla ja nurmettamalla.

Puustoa kaadettiin eri puolilla kaupunkia.

Kotiseutumuseon ympäristöä kunnostettiin raivaamalla vesakkoa ja avaamalla näkymiä järvelle.

Puun kaataminen kaupunkialueella on tarkkaa työtä. Valok. Virpi Kiviniemi.

Iisalmen kotiseutumuseon ympäristöstä poistettiin puustoa ja avattiin näkymiä vesistöön. Metsää harvennettiin ja rantapolun pohja raivattiin museolta Paloisvirran sillalle. Lopuksi alue maisemoitiin. Kannot poistettiin ja paikalle ajettiin täytemaata, alue tasoitettiin ja nurmetettiin.

Marjahaan alueelle kaavoitetuilta tonteilta raivattiin myyntikuntoiset puut ja puistometsää raivattiin ja harvennettiin.

Eteläisen Pohjolankadun varrella tehtiin metsän nuorennushakkuita. Haukinemen rantapuistossa harvennettiin ranta-alueen puustoa ja poistettiin vesakkoa. Pertunrannan koivikoita harvennettiin.

Kilpivirrantien ja Tornikadun välissä olevaa metsäsaarekettä harvennettiin puistometsämäiseksi alueeksi. Naulalammen ympäristössä harvennettiin koivuja ja avattiin lammen näkyvyyttä Ouluntielle. Aurinkokellon polulla tehtiin rantapolun raivausta.

Peltosalmella harvennettiin lähiliikunta-alueen puistometsää. Risusavottaa tehtiin Makkaraladessa ja Pitkälähdessä.

Kaupunkialueelta poistettiin lukuisia huonokuntoisia, vaarallisia tai muuten haitallisia puita. Toisinaan tarvittiin avuksi konevoimaa. Valok. Virpi Kiviniemi.

Huonokuntoisia, vaarallisia ja muuten haitallisia yksittäisiä puita kaadettiin vuokratonteilta, puistoalueilta ja katu- ja viemärirakennus työmailta. Myrskyn kaatamia puita poistettiin mm. Kirkkopuistosta, Asemapuistosta, Kihmulasta, Marjahaasta, Sankarinkadulta, Kivirannasta, Pihlajaharjusta sekä vesi- ja viemäriinjalta Koiuniemestä. Tuulenkaatoja hakattiin mm. Mar-

jahaassa, Paloisvuorella, Saunaniemessä ja Hanhilammella.

Paloisvuorella purettiin laskettelurinteen jättöramppi ja rinteessä olevan vanhan maston portaat.

Taimia istutettiin Lahtelanpuiston ja Kilpivirrantien alueelle. Paikka- ja lisäistutuksia tehtiin ns. Hallikaisen tontin ja tien välille, Lahtelanpuistoon ja Ratakadun varrelle.

(Ylimpänä vasemmalla) Pullomuseon katsomon penkkejä kunnostettiin. Valok. Seppo Keränen.
 (Yllä) Ympäristöä hoidettiin perinteisesti niittämällä. Valok. Seppo Keränen.
 (Ylimpänä oikealla) Puuston kaadossa käytettiin apuna yhdistelmäkaivuria. Valok. Seppo Keränen.
 (Alhaalla oikealla) Työntekijät osallistuivat urheilukentän katsomon tekemiseen Eukonkanto-tapahtumaa varten. Valok. Seppo Keränen.

Kiuruvesi

Runni-Kiuruvesi reitin ranta-alueita siistittiin ja viimeisteltiin.

Sonkajärvi

Jyrkän alueella siistittiin ympäristöä niittämällä Ruukintuvan ja koulun ympäristöä. Lisäksi tehtiin halko- ja risusavottaa poistamalla tuulen kaatamia puita ja raivaamalla risuja eri kohteissa. Kangaslammella tehtiin saarella raivaustöitä ja kaadettiin puita.

Ympäristöjä siistittiin mm. Rutakon raitilla, leikki-puistossa, Paisuan ja Sonkakosken kouluilla sekä Ylä-Savon Instituutilla. Kunnan tukikohdassa taapeloitiin lautoja. Penkkejä tehtiin Paisualle ja uimarannalle.

Pullomuseon katsomo kunnostettiin ja ympäristöä raivattiin. Osallistuttiin urheilukentän katsomon tekemiseen. Eukonkanto-tapahtumaan liittyen pystytettiin ja purettiin aitoja.

(Ylh.) Kanavan rannalle tehtiin kukkaistutuksia teksti Juankoski.

(Oik.) Projektipäällikkö Pirjo Karinen ja työsuunnittelija Kari Julkunen keskustelevat Juankosken työntekijöiden kanssa tulevista työkohteista. Valok. Elina Väisänen.

6.2

Koillis-Savo

Juankoski

Juankosken keskustassa yty-työt aloitettiin ympäristön siivoustöillä. Kaupungintalon takana sijaitsevan Ruutanalammin virkistys- ja puistoalue raivattiin ja siivottiin. Samoin siivottiin Puutarhaticien alue. Alueella oli runsaasti pensasistutuksia, joista osa oli paleltunut edellisen talven aikana. Istutuksia leikattiin ja harvennettiin. Niskakosken ranta-alueilta ja venesatamaa raivattiin. Alueelta poistettiin aluskasvillisuutta ja pajukoituneet rannat siistittiin. Torialueella hoidettiin viheralueita ja uusittiin kukkaistutuksia ja perennoja. Kanavan ympäristöön asennettiin kukkalaatikoita. Kaavateiden varsilta poistettiin valopylväiden kohdilta varjostavia puita ja oksia.

Sairaالاتien varteen tehtiin nurmialue tuhoutuneen tilalle. Kaavateiden risteysalueilla raivattiin näkemäalueita. Lukion ja esikoulun urheilukentän reuna-alueella tehtiin puuston raivausta, samoin ns. asemakolmion alueella, josta poistettiin aluskasvillisuutta. Iivolanrinteellä, vanhusten palvelutalon alueella raivattiin puistoaluetta ja avattiin rantanäkymiä kanava-alueelle. Ruukintien varrelta poistettiin puustoa. Lisäksi tehtiin teiden varsien

raivausta sekä varjostavien puiden ja oksien poistoa valopylväiden edestä. Hoidettuja viheralueita oli yhteensä noin 17 000 m².

Kaupungin halkovarastolla tehtiin puita Muuruveden ja Säyneisen rantautumispaikoille ja liikunta-alueille. Leikkikenttiä kunnostettiin uusimalla ja kunnostamalla rakenteita. Lisäksi tehtiin lukuisia pienimuotoisia töitä. Tällaisia olivat kanavajuhlan ja Muuruveden Renki-näyttelyn valmisteluun liittyvät työt, penkkien ja istuinten siirrot sekä esiintymislavojen ja -paikkojen kunnostus. Lisäksi tehtiin n. 1100 aurausviittaa kaavateitä varten.

(Yllä) Vaarallisia puita kaadettiin kylän alueelta. Valok. Kari Julkunen.
 (Ylhäällä oikealla) Koulun ympäristöstä poistettiin puustoa. Valok. Kari Julkunen.
 (Keskellä oikealla) Ranta-alueita raivattiin eri puolilla kuntaa.
 (Alhaalla oikealla) Leikkipaikkoja kunnostettiin ja ympäristöä siistittiin.

Kaavi

Ympäristön raivaustöitä tehtiin Ankituotteen hallin ympäristössä sekä vanhan puhdistamon tontilla Mustaniemessä. Kaadetut puut menivät ulkoilu-reittien ja rantautumispaikkojen käyttöön. Luotosen ja Luikonlahden uimaranta- ja satama-alueita raivattiin ja siistittiin. Urheilualueiden, lähiliikunta-alueiden ja useiden koulujen liikunta-alueiden viheralueet siivottiin ja hoidettiin kesän aikana. Leikkikenttiä kunnostettiin.

Uimarantojen ympäristöistä poistettiin lahonneita puita. Samoin Luikonlahden koululta kaadettiin ongelmapuita. Latupohjilta ja koulujen pihoista kaadetut, sahaukseen kelpaavat puut vietiin sahattaviksi ja puutavara käytetään reittirakentamiseen.

Luotosella oleva luontopolku tarkastettiin metsänparannustöiden jäljiltä. Rantautumispaikkoja siivottiin Maarianvaarassa ja Rakkinekoskella.

Pururadan läheisyydessä raivattiin kumpuilevaa ns. hiihtomaan aluetta, joka on talvisin mäenlaskupaikkana. Lisäksi raivaustöitä tehtiin pururadalla, kelkkareiteillä, Luikonlahden hiihtoladun uomalla, Kortteisen patikkareitillä sekä Liuvuksen metsäautotien varrella.

(Ylh.) Työmaataulu kertoo pururadan raivaustyöstä.
(Vas.) Hiihtomaan alueelta raivattiin risukkoa.

(Ylimpänä) Tuusniemellä meijerinranta siistittiin poistamalla vanhoja istutuksia ja raivaamalla aluetta.

(Yllä) Järven kunnostusniitto meneillään satama-alueella. Työntekijät avustivat niitossa ja samalla tutustuivat työmenetelmään. Valok. Kari Julkunen.

(Keskellä oikealla) Meijerinrannan vanhat ruusupensaat on poistettu. Työsuunnittelija Kari Julkunen ja projektipäällikkö Pirjo Karinen keskustelevat työntekijän kanssa uusista istutuksista. Valok. Elina Väisänen.

Tuusniemi

Tuusniemen satama-alueella tehtiin paljon viher töitä. Ruusupensaat uusittiin ja alue siistittiin oksista ja lehdistä. Meijerinrannasta poistettiin vanhat ruusupensaat ja kunnostettiin laiturin rantapenkkojen kiveykset rajaamaan ruusupensaita.

Hietarannan uudella asuinalueella tehtiin viher töitä kaavateiden luiska-alueilla.

Rantapuiston puustoa raivattiin ja avattiin näkymiä vesistöön.

Osallistuttiin uuden vesijohtolinjan raivaustöihin sekä avustettiin järven kunnostusniitossa.

Rantapuiston alueelta raivattiin puustoa ja samalla avautui alueen asukkaille näkymä järvelle.

(Ylimpänä) Leikkikenttäkalusteita uusittiin leikkikentille. Työsuunnittelija Timo Ylinen ja projektipäällikkö Pirjo Karinen tutustumassa kalusteiden piirustuksiin. Valok. Elina Väisänen.

(Yllä) Projektipäällikkö Pirjo Karinen keskusteleee kaupunginvarikolla työntekijöiden kanssa. Valok. Elina Väisänen.

(Keskellä vasemmalla) Leikkikentän kalusteiden kokoaminen on tarkkaa työtä. Valok. Elina Väisänen.

(Vasemmalla) Louhosareenan ympäristöä siistittiin raivausten jäljiltä.

Nilsjä

Simolan ent. vanhainkodin pihasta poistettiin puustoa tiemuutosten takia. Samoin Louhosareenan alueella poistettiin puustoa ja tehtiin raivaustöitä.

Siistimistöitä tehtiin puistoissa, uimarannoilla, matonpesupaikalla ja ekopisteillä.

Nipasen maankaatopaikalla raivattiin puustoa ja osallistuttiin Pisantien kunnostukseen liittyviin katutöihin.

Haapaniemen ja Simolan leikkikentät kunnostettiin kokoamalla ja asentamalla leikkikenttäkalusteet paikoilleen. Lisäksi tehtiin hiekkalaatikoita. Sienipuiston leikkikentällä kunnostettiin liukumäki, penkit ja hiekkalaatikko.

Muita töitä oli mm. jättiukonputken torjunta, jätevesipuhdistamon pienet työtehtävät, aurasviittojen laitto, varikon järjestelytehtävät, polttopuun teko ja osallistuminen ongelmajätteen vastaanottoon.

(Ylimpänä) Saarelan puusillan kansi uusittiin.
 (Yllä) Komppulan rantaan raivattiin veneille lisää tilaa poistamalla risukkoa sekä romuja ja roskia.
 (Keskellä oikealla) Työsuunnittelija Timo Ylinen seuraa sillan kansilankkujen uusimista.
 (Oikealla) Tuumaushetki työn lomassa työsuunnittelija Timo Ylisen kanssa.

Rautavaara

Komppulan rannasta raivattiin pienpuustoa ja poistettiin roskia ja romuja venepaikkojen tieltä. Rantaviiva vapautettiin pajukosta ja vapautuville kohdille muodostui venepaikkoja.

Saarelan silta kunnostettiin. Silta oikaistiin, kansilankut uusittiin ja kaiteet kunnostettiin. Sillan ympäristössä siistittiin pusikoita ja avattiin maisemaa.

Uimarannoilla, mm. Saarelan ranta Rouskun Hiekka, Syvä Kankainen, Syvä Hiekka, kunnostettiin laitureita ja pukukoppeja. Alueita siistittiin, puustoa harvennettiin ja huolehdittiin tulipaikkojen puunhuollosta.

Metsäkartanon alueelle tehtiin pisteaitaa. Rinnetien rivitaloyhtiölle tehtiin sadevesiviemäri.

(Ylh.) Karttulan Syväniemen ranta-alueelle tehtiin maisemanhoito ja raivaustöitä. Valok. Pertti Huttunen.

(Vas.) Sourun ruukin ympäristöä siistittiin. Valok. Pertti Huttunen.

6.3

Kuopion seutu

Karttula

Karttulan yty-työt muodostuivat pääasiassa ympäristönhoitotöistä. Maisemanhoito- ja raivaustöitä tehtiin Syväniemen ranta-alueilla ja Sourun ruukin ympäristössä, uusilla asuinalueilla, puistoissa ja ranta-alueilla. Lisäksi hoidettiin ja siistittiin urheilu- ja viheralueita sekä puistoja n.12 ha:n alueella.

Rosvokalliolla ja Karttulanlahdella raivattiin yhteensä 12 asuntonttia. Leikkikenttävälineitä kunnostettiin eri puolilla kuntaa. Jääkiekkokaukalo purettiin keväällä ja kasattiin syksyllä. Osallistuttiin yleisiin kunnossapitotöihin.

(Ylh.) Kuulumisten vaihtoa nuotiokahvien äärellä. Projekti-
päällikkö Pirjo Karinen ja kunnaninsinööri Jaakko Väisänen
keskustelevat työntekijöiden kanssa. Valok. Ari Räsänen.

Maaninka

Viannan vanhan kanavan ja Viannankosken välisellä alueella tehtiin raivautöitä. Pusikoituneelta alueelta avattiin näkymä Maaninkajärvelle. Ympäristössä raivattiin puustoa n. 8,5 ha:n alueella. Vanhan kanavan ympäristöstä kaadettiin lahot ja vaaralliset puut. Alueesta tehtiin harvennusten avulla avara ja puistomainen.

Raivaustöitä tehtiin myös vanhan kanavan läheisyydessä olevan vanhan pihapiirin ympäristössä. Samoin viljamakasiinin ympäristö maisemoitiin ja siistittiin.

Työntekijät esittelivät rakennuttamispäällikkö Ari Räsäselle
ympäristössä tehtyjä toimenpiteitä.

(Vas.) Maaningan Viannan vanhan kanavan maisema oli ennättänyt pusikoitua ja puustottua.
(Alh.) Raivaustyön tuloksena avautui kaunis järvimaiesema.

Palvelutalo Pauliinan piha-alue kunnostettiin ja kulkuväylille laitettiin betonilaatoitus.

6.4

Sisä-Savo

Rautalampi

Kirjaston pihaan tehtiin betonilaatoitus alakerrassa olevan nuorisotilan sisäänkäynnille. Samoin kirjastolle asennettiin sadevesijärjestelmä. Kotipalvelun tukipisteessä korjattiin routiva piha-alue ja tehtiin paikoitusalue. Ovien edustoille laitettiin betonilaatoitukset ja kuistin betonilaatoitus korjattiin.

Palvelutalo Pauliinalle tehtiin sadevesijärjestelmä. Uusi nurmialue tasattiin ja kylvettiin nurmikolle. Lisäksi istutettiin puita, pensaita ja perennoja. Pihalle ja keinin alle tehtiin betonilaatoitus sekä valettiin jätekatoksen pohja.

Nuorisotilan sisäänkäynnille tehtiin betonilaatoitus. Valok. Esko Karvinen.

(Kuvat ylhäällä ja vasemmalla) Rautalammin kirkon ympärillä oleva kiviäitää kunnostettiin ja ympäristö raivattiin. Valok. Esko Karvinen.
(Vasemmalla alhaalla) Kirkon kiviäitää ennen kunnostusta.

Kirkon luonnonkivistä tehty aita korjattiin sortumakohdista. Samalla aidan ympäristö raivattiin risuista ja roskista.

Päiväkodin pihaan asennettiin uudet leikkikenttäkalusteet, korjattiin vanhoja ja laitettiin keinujen alle kumimatot. Kerkonkosken koululle asennettiin keinu ja kiipeilyteline, ja päiväkodille liukumäki ja lauta-aita.

Puistoalueilla leikattiin pensasaitoja, laitettiin istutuskatteita sekä haravoitiin lehtiä ja roskia. Muita pienimuotoisia töitä olivat mm. kunnan varstojen raivaus, romujätteen ajo kaatopaikalle ja tavaroiden järjestely.

Projektipäällikkö Pirjo Karinen ja projektisihteeri Elina Väisänen tutustuivat Suonenjokeen veneestä käsin. Valok. Esko Karvinen.

Suonenjoki

Siionin sillan maatukirakenteet korjattiin laittamalla tueksi uutta kiveystä. Uima- ja rantautumispaikkojen ympäristöjä siivottiin. Rakentamattomilla tonteilla ja puistoalueilla tehtiin raivaustöitä. Lintujen ruokintapaikka korjattiin ja siirrettiin. Lintharjun koululla tehtiin leikkikenttärakenteita, aitoja sekä erilaisia pihatöitä.

Tervo

Lohitien levähdyspaikalle istutettiin koivuja ja laitettiin multa nurmetettaville alueille. Kesän

aikana raivattiin tienvarsia ja leikattiin nurmikoita.

Vesanto

Torpparimuseon pihapiiristä raivattiin risukkoa ja poistettiin näkyvyyttä haittaavia isompia puita. Puisto- ja kenttäalueiden nurmialueita hoidettiin leikkaamalla ja trimmeröimällä.

Koulukeskuksella purettiin vanhat leikkikenttävälineet, tehtiin pohja uusia laitteita varten ja koottiin kalusteet. Muita pienimuotoisia töitä olivat mm. jätiputken torjunta, pensasaitojen leikkaus, aurausviittojen teko ja pystytys, liikennemerkkien asennus sekä päälysteen paikkaus piholla ja liikenneväylillä.

(Ylh.) Linja-autopysäkki kunnostettavana.
(Vas.) Mansikkaharjun leirintäalueen ympäristöstä siistittiin ja poistettiin ylimääräistä puustoa.

6.5

Varkauden seutu

Leppävirta

Paukarlahden koululla oikaistiin autojen lämmitystolpat. Nikkilänmäen varastolla laitettiin lehtikuusilankut ja laudat taapeliin tulevia pitkospuutarpeita varten.

Kunnostettiin 15 kunnan omistamaa pysäkkikatoista tiehallinnolle luovutusta varten.

Leikkikenttäkalusteita ja -välineitä kasattiin päiväkotia ja leikkikenttiä varten. Lisäksi huollettiin ja korjattiin päiväkotien ja leikkikenttien vanhoja kalusteita maalaamalla ja uusimalla särkyneet osat.

(Ylh.) Kesäteatterin ympäristöä siistittiin ja rakenteita kunnostettiin. Työsuunnittelija Jari Komulainen ja projektiinsihiteeri Elina Väisänen tarkastelevat tehtyjä töitä.

Paukarlahden koulun ympäristössä karsittiin lehtikuusia ja tehtiin raivaustöitä.

Kesäteatterin esiintymislava ja aidat kunnostettiin. Lisäksi aluetta siistittiin.

Mansikkaharjun leirintä-alueella tehtiin puuston raivaustöitä. Sorsakoskella raivattiin koulun ympäristöä ja viereistä puistoaluetta. Leppävirran kirkonkylän taajamassa raivattiin mm. terveyskeskuksen ja vanhainkodin alueita. Maisemaraivauksia tehtiin 10 ha:n alueella eri puolilla taajamaa. Konnuksen kanavalla raivattiin kahden mökin ja Konnustuvan ympäristöä.

Vokkolan urheilukentälle pystytettiin jääkiekkokaukalo.

Muita pienimuotoisia töitä olivat mm. kevyenliikenteen väylän ja rivitalon välisen aidan teko ja asennus.

Kesäteatterin penkit kaipaavat kunnostusta.

(Ylh.) Ranta-alueilta poistettiin puita ja pusikoita.

(Viereinen sivu ylh.) Vaarallisia puita kaadettiin eri puolella kaupunkia. Valok. Veijo Juuti

(Viereinen sivu alh.) Koirapuiston aluetta siistittiin ja kaadettiin vaarallisia puita.

Varkaus

Rossinrannan uimarannalle tehtiin parkkialue ja tie. Koirapuiston alueen kaadettiin puita ja rakennettiin verkkoaita ja portti. Leikkikenttävälineitä koottiin ja asennettiin sekä tasattiin pintoja. Päiväkodeilla purettiin aitoja ja laitettiin siirtonurmikko.

Muita pienimuotoisia töitä olivat mm. jänisaitojen teko ja WC:n rakentaminen taimistolle sekä kukkalaatikoiden kunnostus.

Kommilanrannassa poistettiin puita ja pusikoita. Eri puolilla kaupunkia kaadettiin vaarallisia puita mm. Kylväänpuiston leikkikentän alueella.

Ranta-alueilla kunnostettiin venepaikkoja. Aurinkokellon rantapolun venevalkaman ja vanhaikoti Aurinkokellon välisellä ranta-alueella raivattiin vesakkoa, harvennettiin rantametsää sekä raivattiin tulevan rantapolun pohjaa.

Keski-Suomessa tutustuttiin Saarijärvellä yty-työnä tehtyyn Lautajärven kotoon.

7 Näkyvyys, viestintä ja yhteistyö

Projektia on tehty tunnetuksi näkyvyyttä ja tunnettuutta edistämällä. Työntekijöille ja työnsuunnittelijoille on hankittu ESR-logolla ja projektin nimellä varustetut työasut. Työkohteita varten on tehty laminoitua infotaulua, jotka on laitettu työkohteiden läheisyyteen. Infotaulusta ilmenee työkohteen nimi, yhteistyötahot ja projektitunnukset.

Paikalliset tiedotusvälineet ovat seuranneet kuntakohtaisten töiden etenemistä. Tiedotusvälineissä on julkaistu projektista 31 juttua, joista sanomalehdissä on ollut 28 juttua, yhteensä 26695 palstamillimetriä. Projekti pääsi myös Itä-Suomen TV-alueuutisiin. Lisäksi rakennuttamispäällikkö Ari Räsänen ja projektipäällikkö Pirjo Karinen ovat kirjoittaneet artikkelit Pohjois-Savon ympäristökeskuksen asiakaslehteen Ajankohtaista ympäristöstä Pohjois-Savossa 2/2005, yhteensä 1760 pmm.

Projektin näkyvyyttä edistettiin työkohteisiin sijoitetuilla infotauluilla.

Keski-Suomen ja Pohjois-Savon Yty-projektien henkilöstöä ryhmäkuvassa Tervossa.

Projektilla on omat verkkosivut, www.ymparisto.fi/psa/yty. Sivujen päivityksestä ovat vastanneet projektipäällikkö ja projektisihteeri yhdessä viestintäyksikön kanssa. Osa kunnista on linkittänyt projektin kotisivut omille sivuilleen.

Projektin vuosiraportti vuoden 2004 toiminnasta ilmestyi Alueellisen ympäristöjulkaisut -sarjassa huhtikuussa 2005. Julkaisusta otettiin 500 kpl painos. Julkaisua on jaettu projektissa mukana oleville

tahoille ja työntekijöille. Osa julkaisuista on mennyt jakeluun Pohjois-Savon ympäristökeskuksen virallisen jakelun mukaisesti.

Pohjois-Savon YTY 2004 -projekti järjesti syyskuussa yhteistyössä Keski-Suomen YTY-projektien kanssa projektien henkilöstölle tarkoitetun kaksipäiväisen tapaamisen. Tapaamisen aikana tutustuttiin projektien toimintaan sekä projekteissa toteutettuihin työkohteisiin Keski-Suomen ja Pohjois-Savon alueella.

8 Tavoitteiden toteutuminen

Projektille asetetut työllistämistavoitteet ovat toteutuneet hyvin. Työllistämistavoite vuodelle 2005 oli 60 henkilöä ja toteuma oli 66 henkilöä. Kuntiin sijoitettujen työsuunnittelijoiden johdolla yty-työt ovat sujuneet suunnitelmallisesti ja tuloksellisesti hyvässä yhteistyössä kuntien kanssa. Projektin työkausi sujui suunnitelmien mukaan. Työsuunnittelijoiden johdolla kunnissa on pystytty toteuttamaan monipuolisia työkohteita.

Työntekijöiden jaksotettu koulutus onnistui tavoitteiden mukaisesti. Työntekijöiden koulutuksesta antaman palautteen mukaan koulutus oli yleisesti ottaen onnistunut tavoitteiden mukaisesti.

Projektin tavoitteisiin kirjattu ympäristönhoidon mallin kehittäminen aloitettiin tekemällä kysely ympäristönhoitotöitä tekeville tahoille. Kysely toteutettiin loka-marraskuun taitteessa. Kyselyt

laitettiin verkkokyselynä 139:lle henkilölle. Vastausprosentti oli 30,9.

Kustannusten toteutuminen

Toimintamenot	368.738,97 €
Palkkakustannukset	688.871,33 €
Työllistämistuet	346.088,96 €

Toimintamenot ovat Pohjois-Savon ympäristökeskuksen projektikirjanpitoon syntyneitä kustannuksia. Palkkakustannukset muodostuvat kuntien maksamista palkkakustannuksista sivukuluineen. Työllistämistuet sisältävät kuntien työvoimatoimistoista ja Kelalta saamat työllistämistuet.

Maaningan Viannankosken ympäristön maisemaa.

9 Projektin henkilöstö

Pohjois-Savon ympäristökeskukseen on projektin toimintamenoilla palkattu 10 henkilöä seuraavasti:

Projektipäällikkö	Pirjo Karinen	19.1.2004 – 31.12.2006
Projektsihteeri	Minna Silvast	1.1. – 4.4.2005
Projektsihteeri	Elina Väisänen	1.5.2005 – 30.11.2006
Työnsuunnittelija	Pertti Huttunen (Karttula, Maaninka, Tervo)	1.2.2005 – 30.11.2006
Työnsuunnittelija	Kari Julkunen (Juankoski, Kaavi, uusniemi)	1.2.2005 – 30.11.2006
Työnsuunnittelija	Veijo Juuti (Varkaus)	1.1.2005-30.11.2006
Työnsuunnittelija	Esko Karvinen (Rautalampi, Suonenjoki, Vesanto)	1.1.2005-30.11.2006
Työnsuunnittelija	Seppo Keränen (Sonkajärvi, Kiuruvesi)	1.2.2005 – 30.11.2006
Työnsuunnittelija	Virpi Kiviniemi (Iisalmi, Kiuruvesi)	1.2.2005 – 18.11.2005
Työnsuunnittelija	Jari Komulainen (Leppävirta)	1.1.2005-30.11.2006
Työnsuunnittelija	Timo Ylinen (Nilsjä, Rautavaara)	1.3.2005 – 30.11.2006.

KUVAILEHTI

Julkaisija	Pohjois-Savon ympäristökeskus		Julkaisu-aika Kesäkuu 2006	
Tekijä(t)	Pirjo Karinen			
Julkaisun nimi	Ytyä ympäristössä Pohjois-Savon YTY 2004 -hankkeen raportti vuodelta 2005			
Julkaisusarjan nimi ja numero	Pohjois-Savon ympäristökeskuksen raportteja 2/2006			
Julkaisun teema				
Julkaisun osat/ muut saman projektin tuottamat julkaisut				
Tiivistelmä	<p>Pohjois-Savon YTY 2004 on kolmivuotinen ESR-osarahoitteinen projekti, jossa koulutetaan ja työllistetään ensisijaisesti pitkäaikaistyöttömiä ympäristön kunnostustöihin, edistetään työnhakijoiden työllistymistä, parannetaan ympäristön hoidon viestintään ja edistetään ympäristön kunnostamista.</p> <p>Projekti käynnistyi Sisä-Savon ja Varkauden seudun kunnissa vuonna 2004. Vuonna 2005 projekti laajeni Ylä- ja Koillis-Savon kuntiin siten, että hankkeen osallistuvien kuntien määrä nousi 16:een. Yhteistyötahoina projektissa ovat kunnat, alueiden työvoimatoimistot ja Pohjois-Savon ympäristökeskus.</p> <p>Kuukauden mittainen työntekijöiden koulutus toteutettiin jaksotettuna työvoimakoulutuksena lialmessa, Juankoskella ja Suonenjoella. Koulutuksen tavoitteena oli antaa henkilöille valmiudet työskennellä Pohjois-Savon YTY 2004 -projektissa ja edesauttaa myöhempää työllistymistä. Koulutettavat saivat tietoa ympäristönhoidon tavoitteista ja menetelmistä sekä perinteisten rakennusten kunnostamisesta. Lisäksi he suorittivat tulityö-, työturvallisuus-, tieturva I - ja ensiapu I -kortit. Koulutukseen sisältyi myös yrityksen perustamiseen, sähköisten viestintämenetelmien käyttöön ja työnhakuun liittyvät osiot</p> <p>Työjakson pituus oli yleensä kuusi kuukautta. Muutamassa kunnassa työjaksoja jatkettiin. Työkohteet vaihtelivat viheraluiden hoidosta maisemien avaamiseen ja luontopolkujen kunnostamisesta rakennusten kunnostamiseen. Projekti työllistämisaikutus oli 8996 henkilötyöpäivää.</p> <p>Julkaisussa esitetään yleiskatsaus projektin toimintaan vuonna 2005 ja esitellään kunnissa toteutettuja töitä.</p>			
Asiasanat	Ympäristönhoito, kunnostus, työllistäminen, Pohjois-Savo			
Projektihankkeen nimi ja projektinumero	Pohjois-Savon YTY 2004, S01506			
Rahoittaja/ toimeksiantaja	Pohjois-Savon ympäristökeskus, Euroopan Sosiaalirahasto, Työministeriö			
Projektiryhmään kuuluvat organisaatiot	Ylä-Savon, Koillis-Savon, Kuopion seudun, Sisä-Savon ja Varkauden seudun työvoimatoimistot ja kunnat; Iialmi, Juankoski, Kaavi, Karttula, Kiuruvesi, Leppävirta, Maaninka, Nilsii, Rautalampi, Rautavaara, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Varkaus ja Vesanto. Pohjois-Savon TE-keskus; Pohjois-Savon ympäristökeskus			
	ISBN 952-11-2260-9 (nid.)	ISBN 952-11-2261-7 (PDF)	ISSN 1796-1858 (pain.)	ISSN 1796-1866 (verkkokj.)
	Sivuja 80	Kieli Suomi	Luottamuksellisuus Julkinen	Hinta (sis. alv 8 %)
Julkaisun myynti/ jakaja	Pohjois-Savon ympäristökeskus puh. +358 20 490 4777 telefax +358 20 490 4777			
Julkaisun kustantaja	Pohjois-Savon ympäristökeskus, Euroopan Sosiaalirahasto, Työministeriö			
Painopaikka ja -aika	Kuopion Liikekirjapaino Oy, Kuopio 2006			

POHJOIS-SAVON
YMPÄRISTÖKESKUS

ISBN 952-11-2260-9 (nid.)

ISBN 952-11-2261-7 (PDF)

ISSN 1796-1858 (pain.)

ISSN 1796-1866 (verkköj.)